

درس شانزدهم

تشخیص و رفع عیب قالی ۲

تشخیص و رفع عیب قالی ۲

الف) پارگی نخ چله : هرگاه هنگام بافتن قالی نخ چله از آن جدا شود، عیب پارگی به وجود آمده است.

۱- علت های پارگی نخ چله

- استفاده کردن از دفته هایی که دندان های آن تیز است.
- درست استفاده نکردن از دفته هنگام کوبیدن پودها.
- سفت بودن بیش از اندازه ی چله ها در موقع چله کشی.
- پوسیده شدن چله ها به دلیل طولانی شدن زمان بافتن قالی.
- پاره شدن چله با وسایل نوک تیز.
- وسایل مورد نیاز : قلاب، یک ظرف آب.

۲- مراحل انجام کار

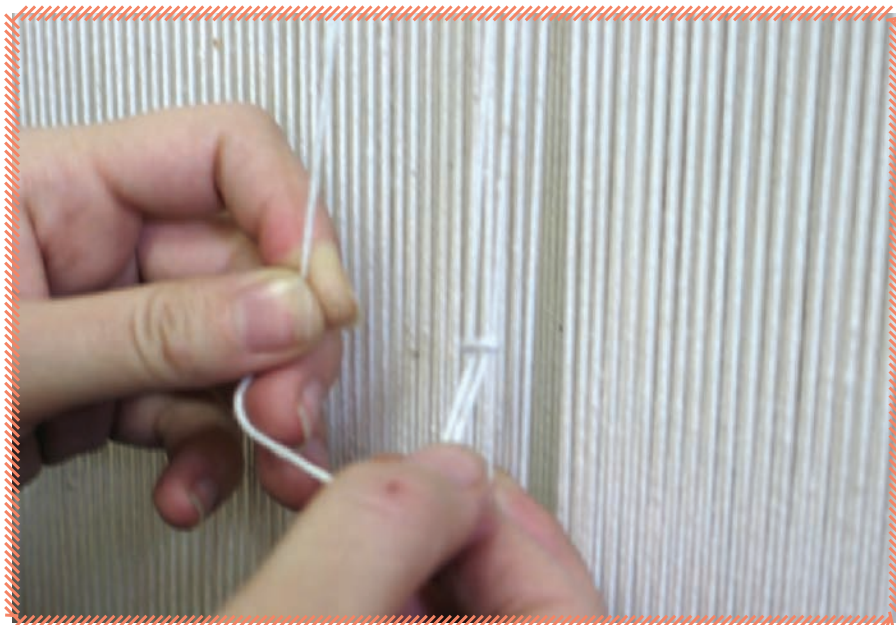
- نخ چله مورد نظر را مقداری با آب خیس کنید.
- نخ چله ی خیس را به طرف پایین بکشید تا کمی طول آن بلندتر شود.

● با راهنمایی مربی، نخ چله‌ی پاره شده را با قلاب به تار کناری خودش گره بزنید.

- گره را آرام بکشید و به طرف پایین بیاورید.

- پود کلفت را از روی گره زده شده رد کنید.
- گره باید محکم سر جای خود قرار بگیرد.

ب) سرکجی: اگر یک طرف قالی هنگام بافتن، بالاتر از یک طرف دیگر باشد، عیب سرکجی به وجود آمده است.

۱- علت‌های سرکجی

- کلفت بودن نخ پرز در یک طرف قالی و نازک بودن نخ پرز در طرف دیگر آن.
- محکم کوبیدن دغه در یک طرف و آهسته کوبیدن آن در طرف دیگر.
- سفت بودن چله کشی در یک طرف و شُل بودن آن در طرف دیگر.
- فشردن بودن چله‌ها در یک طرف، و فاصله‌دار بودن آن در طرف دیگر.

۲- برطرف کردن سرکجی

- آن طرف از قالی را که بالاتر است، هنگام دغه زدن محکم تر بکوبید.
- نخ پرزی را که با آن گره می‌زنید، در قسمت بالا نازک تر کنید تا کم کم و بعد از چند رج بافت، این عیب از

بین برود.

- نخ چله‌های آن قسمت از قالی را که بالا رفته است محکم تر کنید، تا چله‌های آن قسمت سفت شود.

ج) تورفتگی کناره‌ها: وقتی کناره‌های قالی جمع شده و حالت باریک پیدا کرده باشد، عیب تورفتگی کناره‌ها به وجود آمده است.

علت تورفتگی کناره‌ها

- به طرف داخل کشیدن بیش از حد پود کلفت هنگام پودگذاری.
 - پس در موقع پود رد کردن دقت داشته باشید که زیاد پود را نکشید تا قالی دچار عیب نشود.
- برطرف کردن تورفتگی کناره‌ها
- بایک نخ، کناره‌ها را به راست رو و چپ رو محکم ببندید تا به مرور قالی به اندازه‌ی اولیه برگردد.

- ۱- هر وقت نخ چله در موقع بافتن قالی پاره شد، چه عیبی به وجود آمده است؟
 - الف) خرابی
 - ب) ذرتی
 - ج) پارگی نخ چله
- ۲- چرا باید وقتی نخ چله پاره شد، آن را با آب خیس کرد؟
- ۳- وقتی یک نخ چله در قالی پاره شد، آن را به کجا گره می‌زنید؟
 - الف) نخ هاف
 - ب) نخ مهار
 - ج) نخ چله‌ی کناری
- ۴- اگر یک طرف قالی بالا و طرف دیگر پایین باشد، چه عیبی به وجود می‌آید؟
 - الف) ذرتی
 - ب) سرکجی
 - ج) کمردار شدن
- ۵- برای برطرف کردن عیب سرکجی باید دفته را در قسمت عیب دار بزنیم.
- ۶- کشیدن بیش از حد پود هنگام پود گذاری باعث عیب می‌شود.

- یک قالی را که دچار عیب سرکجی شده است، به کمک دوستان خود در چند رج بافت، طبق درس آموزش داده شده، اصلاح کنید.
- قالی‌های کارگاه خود را بررسی کنید. وجود عیب، نوع عیب را مشخص کنید. با دوستان خود در مورد روش رفع عیب بحث کنید.

درس هفدهم

پایین کشی

پایین کشی

در حین بافت قالی، وقتی بلندی (ارتفاع) قالی به جایی برسد که دیگر ادامه‌ی بافت مشکل باشد، کار پایین کشی را انجام می‌دهند.

کار پایین کشی را به دو دلیل انجام می‌دهند:

- ادامه بافت راحت شود.
 - بافنده به فرش تسلط داشته باشد تا کمر و دست‌هایش آسیب نبیند.
- وسایل لازم برای پایین کشی: آچار، ماژیک و قیچی

مراحل پایین کشی

- اول و آخر چله کشی را با ماژیک روی سردار و زیردار علامت بزنید، تا بعد از پایین کشی، جای چله‌ها مشخص باشد.

پایین کشی

- به کمک قیچی، پودهای کلفت را که به راست رو و چپ رو بسته شده اند، ببرید. البته این عمل در صورتی انجام می‌شود که گبه بدون شیرازه بافی باشد.

- به کمک آچار، پیچ‌های روی سردار را به اندازه ای شُل کنید که قالی راحت حرکت کند.
- میله‌ی هاف را به پایین فشار دهید و قالی را تا اندازه‌ای که به آن مسلط باشید، به پشت ببرید.

- چله‌ها را مرتب کنید و روی علامت‌هایی که قبلاً مشخص کرده‌اید قرار دهید.
- با آچار، پیچ‌ها را سفت کنید تا چله‌ها سفت شوند.

۱- به گروه‌های سه نفری تقسیم شوید و عمل پایین‌کشی را برای قالی‌هایی که ارتفاع آن‌ها زیاد شده است، انجام دهید. سپس با راهنمایی مربی کار خود را بررسی کنید.

درس هجدهم

بریدن فرش از دار

بریدن فرش از دار

بعد از این که بافت قالی تمام شد، باید از روی دار بریده شود، تا برای فرش کردن اتاق و جاهای دیگر قابل استفاده شود.

قبل از چیدن قالی، ابتدا باید فعالیت‌هایی را که موقع شروع بافت قالی انجام داده‌اید، در پایان بافت قالی هم به صورت برعکس تکرار کنید. به این صورت که اول گلیم بافی و بعد زنجیره بافی را انجام دهید و به شرح زیر بریدن قالی را انجام دهید.

وسایل مورد نیاز: آچار، خط کش و قیچی.

مراحل انجام کار

۱- روی ریشه‌ها را به فاصله‌ی ۱۰ سانتی متر تا گلیم بافی پایان کار، علامت بگذارید و خطی بکشید.

۱۰ سانتی متر

بریدن فرش از دار

- ۲- به کمک آچار پیچ‌ها را شل کنید، تا چله‌ها کمی آزاد شوند.
- ۳- با استفاده از قیچی از سمت راست شروع به چیدن چله‌ها کنید. در مرحله‌ی اول چله‌های قسمت اول، وسط و آخر را نچینید و بقیه‌ی چله‌ها را بچینید.
- اگر این موضوع را رعایت نکنید، فشار زیادی به قالی وارد می‌آید و یک طرف آن کج می‌شود.
- ۴- اکنون بقیه‌ی چله‌ها را بچینید.

- ۵- بعد از پایین آوردن قالی از روی دار، آن را تمیز کنید، نخ‌های اضافی را ببرید و گرد و غبار آن را بگیرید.
- اگر لازم بود، قبل از استفاده از قالی آن را بشویید.

۱- قبل از بریدن قالی، باید چله‌ها را شل کنید تا کمی آزاد شود.

غلط

صحیح

۲- برای بریدن چله‌ها باید به فاصله‌ی سانتی‌متر، تا گلیم بافی پایان کار را علامت گذاشت.

۳- هنگام بریدن قالی، باید بریدن چله‌ها را در دو مرحله انجام داد، تا قالی

نشود.

- از قالی بافته شده در کارگاه کلاس خود عکس بگیرید و روی تابلو کلاس بچسبانید .

درس نوزدهم

به کارگیری اصول اقتصادی و بهره‌وری

صنایع دستی نشان‌دهنده‌ی فرهنگ و هنر هر کشوری است. یکی از صنایع دستی معروف کشور ما، قالی بافی است. کار بافندگان قالی، در حفظ این هنر از اهمیت خاصی برخوردار است. به‌طور کلی صنایع دستی و به‌خصوص تولید فرش دست باف، با توجه به اثرات اشتغال‌زایی آن برای بافندگان فرش، هم می‌تواند در اقتصاد و افزایش درآمد کشور اثرات مثبتی داشته باشد. و هم موجب حفظ این هنر با ارزش شود.

از جمله ویژگی‌های خاص حرفه‌ی قالی بافی می‌توان به موارد زیر اشاره کرد :

- سرمایه‌ی زیادی نیاز ندارد.
 - بافت قالی تقریباً ساده است و به آموزش فنی وسیع احتیاج ندارد.
 - ایجاد اشتغال می‌کند.
 - قالی قابل صادرات است و فروش آن به اقتصاد خانواده و کشور کمک می‌کند.
- حرفه‌ی سنتی قالی بافی در شهرهای مهمی مثل کاشان، تبریز، اراک، کرمان، همدان، اصفهان، مشهد و قم دارای اهمیت بسیار زیادی است. در ارتباط با هنر قالی بافی، رشته‌های دیگری مانند طراحی نقشه‌ی فرش، رنگرزی، رفوگری و ... وجود دارند.
- شما دانش آموزان عزیز نیز با یادگیری این حرفه می‌توانید در کارگاه‌های قالی بافی کار کنید و یا به خود اشتغالی بپردازید؛ یعنی در خانه خود فرش بیافید و با فروش آن کسب درآمد کنید.
- در طول کسب و کار، شما علاوه بر آشنایی با فنون کار قالی بافی، با مسایل دیگری نیز آشنا می‌شوید؛ به عنوان نمونه :

- مکان خرید وسایل و مواد اولیه قالی بافی مانند دار، پشم و ...؛
- قیمت وسایل و مواد مورد استفاده؛
- قیمت تقریبی قالی بافته شده؛
- نحوه‌ی عرضه آن برای فروش؛
- میزان بهره‌وری کار.

زمینه‌های اشتغال در بازار کار فرش دستباف

همان‌گونه که در صفحه‌ی قبل مطالعه کردید صنعت فرش در ایران ظرفیت بالایی برای ایجاد شغل دارد. شما در این درس با برخی مشاغل این صنعت آشنا می‌شوید.

۱- بافنده‌ی فرش در کارگاه خوداشتغالی

۲- طراحی نقشه‌های فرش دستباف

۳- کارگاه‌های تولیدی فرش دستباف

۴- تعاونی‌های فرش دستباف

۵- شستشوی فرش دستباف

۶- تعمیر (رفوگری) فرش دستباف

۸- بازار فرش ایرانی در کشورهای خارجی

۱- در مورد مکان‌های خرید وسایل و مواد اولیه کارگاه قالی‌بافی تحقیق کنید و آدرس دو مرکز را بنویسید.

۲- در مورد قیمت وسایل و مواد زیر تحقیق کنید :

● قلاب تومان

● یک کیلو پشم تومان

● قیچی تومان

۳- قیمت تقریبی یک فرش بافته شده در کارگاه تومان

۴- با دوستان خود صحبت کنید که چرا بافت قالی می‌تواند به کسب درآمد منجر شود؟

